

اصول خبر نویسی

۲۰ دقیقه

ارزش‌های خبری

ارزش‌های خبری

۱. دربرگیری

رویداد هنگامی دارای ارزش دربرگیری است که بر روی تعداد زیادی از افراد جامعه تأثیری در زمان حال یا آینده داشته باشد. دربرگیری یک رویداد ممکن است نفع یا زیان چه مادی و چه معنوی افراد جامعه را سبب شود و تأثیری مستقیم یا غیرمستقیم بر روی مردم داشته باشد. در برگیری در مورد مخاطبان یک رسانه نسبی است. به عنوان مثال یک روزنامه عمومی که مخاطبانی از هر طبقه جامعه دارد، در مقام گزینش و انتخاب بین چند رویداد با مخاطبان مختلف، طبعاً با در نظر گرفتن ارزش دربرگیری، خبری را برمی‌گزیند که گروه بیشتری از مخاطبان را پوشش دهد.

به مثال‌های زیر توجه کنید:

۱. شناسنامه کلیه اتباع کشور تعویض می‌شود.
۲. پزشکان از پرداخت مالیات مطب معاف شدند.
۳. اصناف بیمه اجباری می‌شوند.
۴. عوارض خروج از کشور ۱۰ درصد افزایش یافت.

۲. شهرت

اشخاص حقیقی و حقوقی و حتی برخی از اشیاء هرگاه به‌خاطر فعالیت‌ها و معروفیت آنها در جامعه ملی و فراملی شناخته شده باشند، ارزش خبری دارند.

شهرت ممکن است، بار معنایی مثبت یا منفی داشته باشد. افراد و نهادهای جامعه و برخی اشیاء و به‌طور اعم ذی‌روح و بی‌روح از شهرت یکسان برخوردار نیستند. به همین دلیل ارزش خبری یکسان نیز ندارند. شخصیت‌های مذهبی، سیاسی، فرهنگی اجتماعی از یک‌سو و بی‌روح و جامد از سوی دیگر یا سازمان‌ها و اداره‌های خصوصی و دولتی که به‌خاطر کارها یا خدمات آنها میان مردم شناخته شده باشند، حاوی این بُعد خبری هستند. مرگ یک فرد عادی با درگذشت یک فرد مشهور ارزش خبری یکسان ندارد. یک بنای یاد بود و مشهور و بنا یا ساختمانی به‌عنوان سمبل یک شهر یا کشور با خانه‌ای معمولی در شهر یا روستائی از نظر ارزش خبری تفاوت فاحشی دارد. بنابراین ارزش شهرت در مورد ذی‌روح و بی‌روح با توجه به معروفیت آن نزد جامعه ملی یا جهانی تعیین و ارزش‌گذاری می‌شود. به این مثال‌ها توجه کنید:

۱. وزیر صنایع فردا به آلمان می‌رود.
۲. رئیس‌جمهوری به آلمان می‌رود.
۳. معلمی در راه بازگشت به خانه جان سپرد.

۳. برخوردها، اختلاف‌ها، درگیری‌ها، منازعه‌ها

این‌گونه رویدادها حاوی برخورد، اختلاف کشمکش یا درگیری میان افراد، گروه‌ها، ملت‌ها، حیوانات با یکدیگر در طبیعت است. برخورد ممکن است به‌صورت جسمانی یا فکری و ایدئولوژیکی باشد. اگر کسی تردید در اهمیت این بُعد خبری دارد، لازم است نگاهی به روزنامه‌ها بیندازد. هر روز ده‌ها گزارش، حاوی این بعد خبری (به تنهایی یا با ترکیب با ارزش‌های خبری دیگر) در روزنامه‌ها چاپ می‌شود. اخبار سرقت، قتل، جنایت تصادف، سیل، زلزله، جنگ، اعتصاب، سوءاستفاده‌های مالی، جدال‌های سیاسی، تظاهرات و... نمونه‌هایی از رویدادهایی است عامل برخورد، اختلاف یا درگیری در آنها وجود دارد. دلیل اهمیت این ارزش خبری در این است که در برخوردها، همواره احتمال برهم خوردن توازن موجود در جامعه می‌رود که تأثیر بر امنیت مادی و معنوی افراد دارد. برخورد همچنین ممکن است مثبت مثل رقابت‌های ورزشی یا برخورد آراء و عقاید یا منفی نظیر جنگ‌ها و زد و برخوردها باشد.

مثال:

۱. تظاهرات دانشجویی سراسر کره جنوبی را فرا گرفت.
۲. نئونازی‌ها، اردوگاه پناهندگان خارجی را به آتش کشیدند.
۳. برخورد دو قطار ۱۰۰ کشته بر جای گذاشت.
۴. زلزله در ترکیه ۲۰ هزار نفر را کشت.
۵. رقابت احزاب سیاسی در آستانه انتخابات شدت گرفت.

۴. استثناها و شگفتی‌ها

رویدادهای غیرعادی، استثنائی، عجیب یا نادر است. در برخی موارد، این رویدادها برخلاف پیش‌بینی یا انتظار اتفاق می‌افتد. سرقت غیرعادی است ولی عجیب نیست، ممکن است نحوه سرقت عجیب باشد. اختراعات و اکتشافات را می‌توان به‌عنوان نمونه‌هایی از رویدادهای دارای این ارزش خبری نام برد.
مثال:

- دهلی نو خبرگزاری جمهوری اسلامی: زنی نودساله در ایالت راجستان هند طی زایمانی طبیعی، نوزاد دختری به دنیا آورد. 'ژاگوی' نود ساله، دارای ۳۰ نوه و نتیجه است و شوهر او ۹۲ سال دارد.
 - دالاس (تگزاس) - آسوشیتدپرس: متخصصان دانشکده پزشکی دانشگاه هاروارد اعلام کردند که عفونت‌های حاد ویروسی، شبیه آنهائی که سبب سرماخوردگی شدید می‌شوند، ممکن است در سگته قلبی نقش داشته باشند.
 - دلیل اهمیت: جالب بودن واقعه، تحریک حس کنجکاوی مخاطبان.
- مثال‌های دیگر:

- زنی در استرالیا ۱۲ قلو حامله شده است.
- هزاران قورباغه به روستاهای نهماوند حمله کردند.
- باستان‌شناسان آمریکا اعلام کردند اسکلت دایناسورهای مربوط به ۱۴۰ میلیون سال قبل را در غرب آن کشور کشف کردند.
- خانه‌ای به سبک رومی مجهز به کلکسیون از ظروف غذاخوری در زیر برج پیزا در ایتالیا کشف شد.
- تعداد فرزندان یک روستائی در ترکیه به ۴۰ نفر رسید.

۵. بزرگی و فراوانی تعداد و مقدار

این ارزش خبری به اعداد و آمار مربوط است. ارقام ممکن است تعداد نفرات یا میزان خسارت‌های جانی و مالی باشد.

هرچه تعداد یا مقدار زیادتر باشد، اهمیت این ارزش خبری بیشتر می‌شود. اگر در حادثه‌ای رانندگی ۵۰ نفر کشته شوند، ارزش خبری آن قابل مقایسه با حادثه‌ای که دو نفر کشته داشته باشد، نیست. باید توجه داشت که اهمیت اعداد و ارقام نسبی است و بستگی به موضوع رویداد دارد.

مثال:

- توفان آندرو در فیلادلفیا یک میلیارد دلار خسارت برجای گذاشت.

- ۷۰ نفر در برخورد دو اتوبوس مسافربری کشته شدند.

- تورم در برزیل به ۳۰۰ درصد رسید.

- تیم فوتبال آراژانتین ۱۲ گل به تیم انگلیس زد.

- دو میلیون تهرانی در تعطیلات آخر هفته از شهر خارج شدند.

۶. مجاورت

همان‌طور که واقعه‌ای که برای یک‌نفر خبر است ممکن است برای فرد دیگری خبر نباشد، رویدادهائی که برای اهالی یک شهر خبر است ممکن است برای شهر دیگر ارزش خبری یکسان نداشته باشد. 'مجاورت' به دو صورت می‌تواند برای مخاطبان ارزش خبری داشته باشد: مجاورت جغرافیائی و مجاورت معنوی . مخاطبان در درجه اول مایل هستند در مورد رویدادهای شهر یا کشوری که در آن زندگی می‌کنند، اطلاع حاصل کنند و بعد کشورهای دیگر. از جنبه این ارزش خبری، هرچه فاصله رویداد تا شهری که مخاطبان در آن زندگی می‌کنند، دورتر باشد، بُعد ارزش خبری آن کمتر است. اگر سرقتی در همسایگی منزل فردی روی دهد این حادثه برای این فرد از ارزش خبری بیشتری برخوردار است تا اینکه مشابه این سرقت در کشور دور دستی مثل مکزیک روی داده باشد. حادثه‌ای که در محلی دور اتفاق افتاده باشد در صورتی برای مخاطب ارزش خبری دارد که تا حدودی به زبان، فرهنگ، مذهب و دیگر علائق، اعتقادات و باورهای او مرتبط باشد یا به‌عبارتی دیگر، دارای ارزش 'مجاورت معنوی' باشد. تحقیقاتی که در زمینه ارزش‌های خبری انجام شده است، نشان می‌دهد که بُعد مجاورت معنوی در بسیاری از موارد اگر برای مخاطب ارزش خبری بیشتری نسبت به مجاورت جغرافیائی نداشته باشد، ارزش خبری کمتری هم ندارد. این مطلب در صورتی است که رویداد حاوی ارزش‌های خبری دیگری هم باشد. برای یک مخاطب ایرانی فعالیت‌های ایرانیان یا مقامات ایرانی در خارج از کشور، در بسیاری از زمینه‌ها می‌تواند بُعد مجاورت معنوی را به‌وجود آورد. مثال (مجاورت جغرافیائی):

- بزرگترین سد خاورمیانه بر روی کارون احداث می‌شود.
- استاندارد جدید اصفهان منصوب شد.
- بخشدار شهریار استعفا کرد.

مثال (مجاورت معنوی):

- دانشمند ایرانی در فرانسه، مرد علمی سال شد.
- ایرانیان مقیم آلمان در تنگنای مالی به‌سر می‌برند.
- جان مسلمانان در صربستان در خطر است.

۷. زمان یا تازگی رویداد

زمان وقوع یا تازگی رویداد، به مطلب خبری ارزش ویژه‌ای می‌بخشد. رویدادی که امروز اتفاق افتاده است اگر امروز گزارش نشود، از جنبه کار روزنامه‌نگاری، به تاریخ پیوسته است.

از نظر انتقال پیام‌های خبری، رسانه‌ها دائم در حال رقابت با یکدیگر هستند. اگر خبر رویدادی به موقع انتشار نیابد، خواننده به منابع دیگر خبری روی خواهد آورد و 'نیاز خبری' خود را از این منابع تأمین خواهد کرد. تصور کنید این خبر امروز از رسانه‌ای انتشار پیدا کند:

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سال گذشته در اطلاعیه‌ای شایعه شیوع بیماری وبا را در کشور تکذیب کرد.

این خبر مطلب مهمی را همراه با ارزش‌های 'درب‌گیری'، 'برخورد' و 'شهرت' بیان می‌کند، اما چون کهنه است و تازگی خود را از دست داده، بدون ارزش خبری به شمار می‌آید. اکنون به جای 'سال گذشته' واژه 'امروز' را در خبر قرار دهید و آن را دوباره بخوانید: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، امروز در اطلاعیه‌ای شایعه شیوع بیماری وبا را در کشور تکذیب کرد.

به آنچه بیان شد، ارزش‌ها و معیارهای دیگری را هم می‌توان افزود، اما تحقیقات موجود نشان می‌دهد که برای شناخت و ارزش‌گذاری یک رویداد، ارزش‌های خبری یاد شده، در بین روزنامه‌نگاران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

این نکته را نیز باید توجه داشت که هر واقعه احتمالاً حاوی ترکیبی از ارزش‌های خبری است و میزان آن در هر واقعه نسبی و متفاوت است.

تمرین خبرنویسی

۱۰ دقیقه

مرکز روابط عمومی و اطلاع رسانی وزارت صنعت، معدن و تجارت

علی رغم تلاش استکبار جهانی برای توقف صنعت خودروی کشور، با توجه به نقش مهم و اساسی این صنعت در تولید ناخالص ملی و همچنین اشتغال کشور، وزارت صنعت با برنامه ریزی صورت گرفته با خودروسازان در زمینه تامین قطعات و اجزای مورد نیاز برای تولید انواع خودرو به ویژه خودروهای پرتیراژ اقدام کرده است و سال آینده شاهد افزایش تولید نسبت به امسال برای انجام تعهدات مربوط به پیش فروش خودرو از سوی خودروسازان خواهیم بود و تاکید می شود هیچ گونه خللی در تولید این خودروها در سال آینده اتفاق نخواهد افتاد. گفتنی است خبر نقل شده از سوی مدیر کل صنایع خودرو مربوط به تعهدات خودروسازان در ارتباط با محصولات که به دلایل تحریم و عدم همکاری شرکای خارجی قابلیت تامین نخواهند داشت بوده است و مشکلی برای تولید خودروهای پرتیراژ ایجاد نخواهد شد. در پایان ضمن آنکه از تلاش های همه همکاران محترم رسانه ای و خبرنگاران پرتلاش قدردانی می کنیم، انتظار می رود در تولید و انتشار اخبار، صحت اخبار را مدنظر قرار دهند.

سایت وزارت صمت:

مرکز روابط عمومی و اطلاع رسانی وزارت صنعت، معدن و تجارت در اطلاعیه ای، اخبار منتشر شده به نقل از مدیر کل صنایع خودرو در خصوص توقف تولید به دلیل مشکلات ناشی از تحریم را تکذیب کرد. این مرکز در این اطلاعیه اعلام کرد:

ایسنا:

وزارت صنعت، معدن و تجارت در اطلاعیه‌ای، اخبار منتشر شده به نقل از مدیر کل صنایع خودرو در خصوص توقف تولید به دلیل مشکلات ناشی از تحریم را تکذیب کرد.

شبکه خبر:

وزارت صمت در اطلاعیه ای اعلام کرد: سال آینده شاهد افزایش تولید نسبت به امسال برای انجام تعهدات مربوط به پیش فروش خودرو از سوی خودروسازان خواهیم بود و تاکید می‌شود هیچ گونه خللی در تولید این خودروها در سال آینده اتفاق نخواهد افتاد. به گزارش پایگاه اطلاع رسانی شبکه خبر، روابط عمومی وزارت صنعت، معدن و تجارت در اطلاعیه ای، اخبار منتشر شده به نقل از مدیر کل صنایع خودرو در خصوص توقف تولید به دلیل مشکلات ناشی از تحریم را تکذیب کرد.

خبر یابی

۱۰ دقیقه

منبع خبر

۱۰ دقیقه

مالکیت خبر

۱۰ دقیقه

تمرین مالکیت خبر

۱۰ دقیقه

صبح امروز خبرهای مختلفی از محتویات نشست رئیس کل بانک مرکزی با نمایندگان مجلس منتشر شد که متأسفانه بعضاً با اشتباهاتی همراه بود.

همین امر موجب شد تا روابط عمومی بانک مرکزی مشروح سخنان همتی در فراکسیون ولایی مجلس را منتشر کند که در ادامه می خوانید؛

عبدالناصر همتی رئیس کل بانک مرکزی در نشستی که به دعوت فراکسیون ولایی مجلس شورای اسلامی برگزار شد، سیاست های پولی و ارزی دولت را تشریح کرد.

رئیس کل بانک مرکزی با اشاره به مجموعه اقدامات این بانک در چند ماه اخیر گفت: در حوزه ریالی و ارز، بانک مرکزی بر بازار ارز مسلط است و این نهاد روند تعادلی نرخ ارز را با تدبیر و رعایت عوامل دخیل در بازار پیش می برد و همانطور که قبلاً نیز گفته ام این روند تعادلی بازار ارز نبایستی براساس هیجانات کوتاه مدت پیش برده شود.

همچنین در ادامه همتی باتوجه به مجموعه اقدامات در حال انجام پیش‌بینی کرد که عرضه ارز توسط صادرکنندگان غیرنفتی شتاب بیشتری بگیرد.

بنا به اظهارات رئیس شورای پول و اعتبار، مهم ترین اقدام پیش‌روی بانک مرکزی اصلاح نظام بانکی و سامان دادن به این مهم است؛ به گفته همتی این موضوع نیز از حساسیت و اهمیت بسیاری برخوردار است و نباید شتابزده عمل شود.

رئیس کل بانک مرکزی صیانت از سپرده های مردم و ثبات بازار پول را مهم ترین دغدغه بانک مرکزی خواند و تأکید کرد که این امر ، اصل مهم بانک مرکزی در پیشبرد طرح اصلاح نظام بانکی است.

یادآور می شود که در این جلسه همتی اعلام کرد که لایحه حذف چهار صفر از پول ملی روز گذشته از سوی بانک مرکزی تقدیم دولت شده است و امیدوارم هر چه سریع تر این مهم به نتیجه برسد.

عالی ترین مقام بانک مرکزی با اشاره به منفی شدن شاخص بهای تولیدکننده در آذر ماه که نسبت به آبان ماه ۴.۵ واحد درصد کاهش داشته است و نیز کاهش رشد بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه های آبان و آذر ابراز امیدواری کرد با ثبات ایجاد شده در بازار و روند نرخ ارز شاهد کنترل بیشتر تورم باشیم.

گفتنی است در این جلسه، همتی در ادامه به سوالات متعدد نمایندگان در امور ارزی و اعتباری و بانکی به تفصیل پاسخ داد.

* بعد از انتشار گزارشی درباره حذف ۴ صفر از ایران چک های جدید، رئیس کل بانک مرکزی از برنامه این بانک برای حذف ۴ صفر از پول ملی خبر داد.

اقدامات اخیر بانک مرکزی حاکی از آن است که موضوع حذف چهار صفر از پول ملی بار دیگر جدی تر از قبل به جریان افتاده است؛ چراکه به گفته رئیس کل این بانک، روز گذشته لایحه آن از سوی بانک مرکزی به دولت ارائه شده است.

آذر دو سال پیش بود که برای نخستین بار، حذف چهار صفر از پول ملی به طور جدی تری از سوی مسئولان وقت پیگیری شد تا جایی که در جلسه هیات وزیران، واحد پول ایران، تومان و برابر با ۱۰ ریال تعیین شد.

آذر دو سال پیش بود که برای نخستین بار، حذف چهار صفر از پول ملی به طور جدی تری از سوی مسئولان وقت پیگیری شد تا جایی که در جلسه هیات وزیران، واحد پول ایران، تومان و برابر با ۱۰ ریال تعیین شد.

خبر سازی

۱۵ دقیقه

تمرین خبرسازی

۱۵ دقیقه

جدول ۵. قیمت تمام شده و فروش آب شرب شهری

و روستایی در سال‌های مختلف (ریال)

سال	شهری		روستایی	
	تمام شده	فروش	تمام شده	فروش
۱۳۸۹	۲۵۵۲	۱۳۱۳	۳۴۷۴	۴۳۱
۱۳۹۰	۶۰۵۷	۲۶۰۶	۴۴۷۷	۱۱۰۱
۱۳۹۱	۶۲۹۱	۲۹۴۳	۶۵۹۲	۱۱۲۱
۱۳۹۲	۶۹۳۶	۳۵۱۷	۷۶۵۹	۱۲۰۱
۱۳۹۳	۷۹۸۱	۳۹۳۸	۷۵۴۲	۱۴۸۷
۱۳۹۴	۸۷۰۵	۴۲۵۴	۸۶۱۳	۱۹۱۹
۱۳۹۵	۸۹۶۲	۴۶۰۰	۱۰۶۷۷	۲۵۷۶
۱۳۹۶	۹۷۶۰	۴۶۵۲	۱۰۹۸۳	۲۶۸۴

جریان خبری

چهره سازی
مشارکت در تولید خبر

۱۰ دقیقه

کلید واژه ها

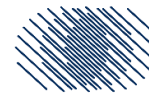
۱۰ دقیقه

چهره‌های خبر ساز

۱۰ دقیقه

بازتاب‌های خبر

۱۰ دقیقه

پویشگران
عرصه سوم

ظرفیت سازی و توانمندسازی جامعه انجمنی ایران
انجمن ها؛ کارگزاران توسعه

Site: www.pouyeshgaran.org

Channel: t.me/arise3

No. : ۰۹۳۳ - ۲۶۳ ۶۸ ۳۱

Telegram

ID: @pouyeshgaran_org

Email: Info@pouyeshgaran.org

(تمام حقوق معنوی و فکری این اثر متعلق به مؤسسه پویشگران عرصه سوم هست)

نشانی پویشگران: میدان جهاد(فاطمی) کوچه بهرام مصیری، شماره ۲۴، واحد ۴